

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopolni se pošilja uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju 10% — pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Deželnozborskim volilcem mestne skupine Kamnik-Radovljica-Tržič!

Vsled prerane smrti poslanca dr. Janka Vilfana Vam bo dne 4. marca zopet stopiti na volišče, da mu izberete za zadnje leto tekoče zakonodajne dobe vrednega naslednika.

Toda med zadnjo in sedanjo volitvijo bo velika razlika! Klerikalna stranka je, uvidevši, da z dostojnim orožjem nikdar ne more osvojiti mogočne napredne trdnjave kranjskih mest in trgov, izvršila novo politično nepostenost. Z lahkim srcem prelomivši dano obljubo, je vtihotapila tudi v Vašo mestno kurijo nad 300 novih kmetijskih volilcev, ki so sicer že volili svojega poslanca, pa naj vzlic temu sedaj tudi v mestni kuriji Vam, edino upravičenim volilcem, vsilijo voljo klerikalne stranke. In našla se je c. kr. vlada, ki odobruje to, do neba kričeče kršenje deželnega volilnega reda; protiusluga klerikalne stranke obstoja v dopuščanju dosledne germanizacije naših cesarskih uradov in s tem združenega neizprosnega izpodrivanja domačega slovenskega elementa iz teh uradov. Tako izgleda v luči resnice narodna vest in zavest klerikalne stranke.

Narodno-napredna stranka pa je lahko ponosna na to, da morajo njeni nasprotniki, ako jej hočejo do živega, zagrabiti za orožje vero- in zakonolomstva. Konečno besedo o dopustnosti takega orožja v pravni državi bo imelo c. kr. državno sodišče — za to volitev žal prekasno, ne pa tudi za splošne volitve prihodnjega leta.

Somišljeniki! Vaša neupogljiva značajnost nam je porok, da boste stopili z jasnimi čelom tudi v sedanji neenaki boj. Politični prevari in ostudnemu terorizmu se ne boste uklonili nikdar!

Zategadelj Vam priporočamo v soglasno izvolitev moža čistega in kremenitega značaja, ki nikdar ni in ne bo po vetru obračal svojega plašča, moža, ki uživa po vsej pravici tudi v krogih poštenih narodnih in političnih nasprotnikov brezpogojno vpoštevanje. In ta mož je:

Matija Marinček,

c. kr. notar v Tržiču.

Volilci! Vsak glas, oddan za tega našega kandidata, bodi plamteč protest zoper nepostenost v javnem življenju!

V Ljubljani, dne 23. svečana 1913.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

Kje bo Avstrija dobila denar?

S tem važnim vprašanjem si belijo glave naši — državni blagajniki. Vprašanje ni tako enostavno, kakor bi se mislilo. Treba bo 600 milijonov, ki smo jih zapravili z nepotrebnimi vojnimi pripravami.

Statistika z našega gospodarskega polja kaže žalostne posledice neumne politike.

Koncem leta 1912 je bilo prisiljeno ustaviti svoje delovanje 480 velikih podjetij (s kapitalom najmanj 100.000 K) s celim obratom 182 milijonov kron. Izmed 54 podjetij, ki so prišla v konkurz, znaša pasiva vsa-

kega najmanj 1 milijon kron, kar je dokaz, da je polom zasegel tudi največja podjetja. Zanimivo je zasledovati progresivnost stopnjevanja teh padcev v letu 1912. V prvih treh mesecih je bilo 47 bankrotov (gasiy 15.4 milijona kron) v nadaljnjih treh mesecih 103 bankroti (35 in pol milijona kron), v nadaljnjih treh mesecih 94 bankrotov (s pasivami 54.2 milijona kron) in poslednjih treh mesecih 214 bankrotov (pasiv za 79.4 milijona kron). V tekstilni obrti je ostalo 350.000 delavcev brez dela. Zaprti je bilo 250 tvarnic, katerih pasiva znašajo čez 80 milijonov K. Ta statistika časopisja pa ni še popolna in vsestranska. Kaj bi se zgodilo v Avstriji, ako bi bila država sama zapletena v vojno, o tem ne more imeti nihče pojma.

To je notranji položaj. Koliko pa potrebe!

Ako je rekel Montecuccoli, da je treba za vojno denarja — lahko rečemo, da je za mir najboljši porok — prazna državna blagajna. Turčija stoji pred bankrotom — in Turki so postali takoj miroljubni — dokler smo mi imeli denar, smo delali vojno, zdaj prosimo za mir.

Kako bo z našim posojilom? Kje bomo dobili 600 milijonov kron?

Turčija in Avstrija sta se zadnje čase večkrat primerjali — in imeli res marsikaj podobnega. Obe imata v sebi več narodov, od katerih je zadovoljen le eden — drugi pa nobeden — ali še boljše: od katerih ni nobeden prav zadovoljen, ker eni sploh ne dobe pravice, drugi pa mislijo, da jih imajo še vedno premalo. V Avstriji so Nemci to, kar v Turčiji Turki — zato opravičeno govorimo tudi pri nas o „vilajetih“ in o „turških razmerah“. Avstrija in Turčija pa sta si danes enaki tudi v tem, da obe nimata denarja — da obe iščeta posojila in — da ga nikjer ne moreta dobiti... Za denar je danes res hudo — toda misli bi, da taka država kot je Avstrija, ima vendar nekaj kredita. Pa ne kaže posebno dobro.

Značilno je, da mora taka vele-sila iskati posojila pri malih državcih, kakor je Belgija in Nizozemska. Včasih je menda res sreča, da država ni vefesila...

Velesila (pa ne vefesila) politika stane denarja — posebno če je slaba. Nese pa — vsaj državi — zelo malo — drugim morebiti več. In tako uboga Avstrija išče posojila.

Doslej smo imeli denar iz Amerike — toda ta denar pohaja — treba je novega posojila, ker smo toliko porabili za obmejne vojake. Tudi Ogerska, ki je lani imela še denar — le suha. Stali so jo vojaki — Lukaes in — Cuvaj?

Obe prijateljici Nemčija in Italija bodeči sami iskali kmalu posojila, ker se je tudi njima drž. kasa posušila. Zato že sedaj obe skrbita zase — češ: vsak naj sebe reši. Francija in Anglija ne dasta denarja Avstriji na posodo — dasi ga imata dovolj — to pa zato: 1. Ker za vojaške priprave nečeta posojati, 2. pa, ker bodo prišli po vojni k njima Balkanci. Srbi, Grki in Bolgari in bosta raje tam naložili svoj kapital, ki bo mnogo nesel gospodarsko in politično. V novih krajih bo odprta trgovina onim, ki bodo imeli denar — tako bodo Francozi in Angleži gospodarsko posedli Balkan — drugi naj se pa za Albance pehajo.

Avstrija torej ravno tako ne more dobiti posojila, kakor Turčija. Amerika ne da več — Nemčija in Italija nimata — Anglija in Francija ne daste, ker čakate na Balkan — upati na Belgijo in Nizozemsko pa je precej — iluzorno. — Kaj bo? Denarja vsak dan bolj potrebujemo — posojilo pa je vsak dan težje dobiti.

— Doma v Avstriji so take razmere, da je posojilo — nujno potrebno, ker prebivalstvo trpi pod denarno krizo. Tak je naš položaj. Zelo zanimivo, kaj? Zato slišimo, kako se od vseh strahov oglašajo — trombe miru...

Vojna.

— 25. februarja.

Kot Rumunija je tudi Bolgarija sprejela posredovanje velesil in sicer z izrecnim povdankom, da zapu na njihovo pravičnost, razrešitev spora je sedaj v rokah velesil. Ako ne popolnoma je vsaj za en čas odstranjena nevarnost, ki je iz rumunsko-bolgarskega spora grozila za evropski mir. — Kar je v splošni situaciji novega je to, da se čimdalje intenzivnejše dela za to, da pride že enkrat na Balkanu do miru. Turčija je voljna pristati na vse zahteve kolektivne note ter želi izvedeti tudi za bolgarske pogoje. Videti je, da ji je v tem slučaju resnejše za mir, kot prvič, ko je s premirjem in mirovnimi pogajanjimi igrala le komedijo, hoteč pridobiti časa, za reorganizacijo armade. Sedaj se začnejo o miru pogajati ob grmenju topov in rožljanju orožja. Ako se potrdijo vesti o popolnih porazih Turkov na Galipolu, potem se najbrže kmalu prične s prenehanjem prelivanja krvi. Saj vsi ti gibi turških armad ne pomenijo drugega kot agonijo, ki jo ne preprečijo niti Drinopolje, niti Skader.

Tudi velesile so se nekoliko naveličale gledati one agonistične drhtljaje turške države. Tako poroča »Berliner Ztg. am Mittag« iz Petrograda, da se v Rusiji govori, da se je vojni stranki posrečilo pridobiti carja in celo vladati za to, da se na dan tristoletnice vladanja ruske dinastije Romanov v Rusiji, pod Turčiji ultimatum, v katerem se bo zahtevalo od nje, da z balkanskimi zavezniki sklene čimprej mir sicer, da bo Rusija prisiljena s svojimi četami zasedi vzhodno Anatolijo. Nadalje se govori, da bo Rusija Avstriji pokladala na srce, da vendar prepusti Peč Prizren, Prištino, Djakovico in Skader Srbiji oz. Črnogori.

Ako so vesti resnične, tedaj je na laž postavljena židovska »Neue Freie Presse«, ki je trdila, da se je Rusija že nekoliko odrekla svojemu stališču, da bi Skader pripadel Črnogori. Z Dunaja nasprotno poročajo, da reši poslaniška konferenca vprašanje Skadra in Albanskih meja v občo zadovoljnost Avstrije. Avstrija bi pa bila zadovoljna le, če dobi Albanija Skader. Toda črnogorski kralj je javno oglašil s telegramom v »Temps«, da se Črnogora pod nobenimi pogoji in nobenimi okoliščinami Skadra ne odreče, ker posest

Skadra je za njo eksistenčnega pomena.

Res: evropsko diplomacijo čakajo še vedno velike, resne naloge. Tudi težke so. Olajšalo jih pa bo jugoslovansko orožje, ki je tudi pokazalo preperelost statusa quo — s čemur se je evropska diplomacija naposled tudi zadovoljila in se dela kot da bi bila sama čakala in hrepnela po takšnem razrešenju.

SLIČICA Z BOJIŠČA.

Posebni dopisnik poroča Pokretu: Po zadnjih uspešnih akcijah pred Skadrom ni prišlo do daljših spopadov. Z največjo hitrico se dela na osvobojenih pozicijah, da bi se preko njih lažje prišlo do cilja. Delajo se ceste, privražajo in postavljajo se topovi, zidajo se okopi in Skadru se od dne do dne vedno bolj približuje obsedni krog.

Ta čas sem porabil v to, da sem si šel ogledat osvobojene pozicije na Bardanolu, kjer se je bil najstrašnejši boj. Enajstkrat je menjal v enem samem boju svojega gospodarja, dokler ga ni konečno zasedel Črnogorec.

En častnik me je vodil po strmini k gorski utrdbi, ki edina bi lahko pričala o strahotah one bitke. Pridemo skozi vratica z strani Kire. Prostor okoli nas je dišal po tragični borbi: vse okoli je govorilo o smrti in grozoti, vse je govorilo o dramatičnih urah krvi in ognja, ki so jih doživeli stotine in stotine borcev v oni borbi. Nikdar ne pozabim slike, ki se mi je nudila takoj pri vstopu v trdnjavo. Kup trupel se je dvigal in polnil prostor z strašnim duhom mrtvaščine in krvi: vidim sliko strašnega zadnjega odpora, turškega odpora, ki mu je bilo usojeno, da podleže črnogorski-srbski sili!

Četudi je trdnjava že par dni v rokah črnogorske - srbske armade, vendar ni nikašno čudo, da stoji na stotine trupel nepokopanih. Ranjenici zahtevajo velike oskrbe — njim se mora po bitki najprej nuditi pomoč: prvi hip se na pokopavanje trupel niti ne misli. Zato se še sedaj, ko hodim okoli trdnjave koplje jame in se pokopava mrtve junake.

Na levi strani je slika še groznejša.

V nedoločljivi formi je ležalo v krvi in med kosi mesa desetine trupel: razbite lobanje, razmesarjena prsa, odbite glave, odtrgane roke in noge so ležale razmetane po lužah krvi; tla povsod na okoli vlažna in zemlja prepojena s krvjo. Tam leži vojak: šrapnel ga je zadel v čelo, usmrtil ga in nesrečnik je padel na leđa, držeč prekrizanih nog mau-serco v rokah. Povsod kupi trupel, človeških in živalskih. Tragična usoda je nagromadila in pomešala v smrti in grobu ljudi in živalinje!

Pogledam s trdnjave proti Kiru in vidim množico zdravih in veselih vojakov, ki se napajajo in perejo:

vero še na grmadi in klet Boga v najhujši muki. Moj kralj in moj Bog ste vi, gospa! Toda vi veste to! Saj vam ni treba razlagati! Vaš sem z dušo in telesom... Za eno takšno uro, kakor sem je preživel z vami, bi dal vse — bil bi se pripravil na veke pokoriti v peklenem ognju... Kaj mi je do paradiža brez vas! Oh, če pomislim na tisto noč!... In vedno, vedno mislim nanjo! Ta spomin je zdaj moje življenje. Ni trenutka, da ne bi stala pred mano ta slika, ki me preganja povsod... Včasih si trgam prsi z nohti, da bi se pomiril. Oh, gospa... ali se me hočete usmiliti še enkrat! Oh, recite — recite mi vsaj besedo! Samo da morem ži-veti ob tem upanju, makar če bi mi povzročila njegova negotovost še tako krute muke! Makar, če enkrat izgine in mi zapusti samo strašno trpljenje kesanja!

Magdalena je poslušala ta hudourni izbruh strasti. Zdelo se je, da jo navdaja z nekakšno bridko radostjo.

Marsikdo ji je bil že povedal, da je lepa, in da jo ljubi in obožava.

Mladi in krasni, mogočni in bogati možje so bili lazili pred njo po kolenih ter se klanjali njeni gospodujoči lepoti.

Toda ta berač, ta bedni človek, ki ga je glodala strašna bolezen, ji je bil več in boljši kakor zaljubljenec ali ljubimec.

Bil je nena stvar!

(Dalje.)

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

»Hiša je pripravljena, gospa,« je odgovoril Ivan Siromak z glasom, v katerem je bilo še več razburjenja nego spoštovanja.

Vse telo mu je trepetalo.

In vendar se je zdelo, da si niti ne upa dvigniti oči do Magdalene.

Ona pa ga je gledala z mračnim zadoščanjem.

»Kje je hiša?« je dejala.

»Tretja na levi, kadar zajašete na konec te ceste v mesto. Toda bojim se, da ne bo vredna...«

Magdalena je skomizgnila z ramami.

»Požuri se, da boš kmalu za mano,« je velela.

In v galopu je poglala konja dalje.

Par trenotkov nato je obstala pred naznačeno hišo, razjahala, privezala konja k obroču in vstopila, ne da bi jo opazili sosede; tako naglo se je izvršilo vse.

Deset minut nato je prišel tudi Ivan Siromak.

»Ali je tu kak hlev?« je prala ona.

»Da, gospa, postavil sem konja vanj.«

»Ogledala sem si hišo,« je de-tala ona.

Ivan Siromak jo je gledal s tesnobnim vprašanjem v očeh.

»Dobro je,« je rekla Magdalena Feronova. »Storil si po najboljši moči. Toda kje boš spal ti sam?«

In pogledala ga je pozorno.

Videla je, kako je obraz moža prebledel in zardel po vrsti.

»V hlevu,« je odgovoril s tihim glasom.

Zdajci pa se je začul z ulice velik sunder.

Magdalena je stopila k oknu in ga odprla na špranjo, ki je zadoščala, da je mogla gledati ven, ne da bi jo kdo zapazil od zunaj.

Velik nemir se je bil razvil po mestu.

Prebivalci Fontenbloja so privreli v nedeljskih oblekah na ulico.

Mož v črni obleki, obdan od glavnih zastopnikov fontenbloškega mesta je v očividnem razburjenju sukal v roki pergamen, na katerem je bila spisana poklonitev, ki jo je imel prečitati njegovemu Veličanstvu.

Tolpa paglavcev je drevila proti gozdu s tistim presunljivim vriščem, ki razodeva pri mladini, da se ji obeta nenavaden pogled.

Preteklo je deset minut.

Nato pa je nastal med množico silen gnetec.

»Živel kralj!« je zaorilo iz tisoč grl.

Mož v črni obleki in drugi dostojanstveniki so se pomaknili nar-orei

Iz dalje se se pojavil prvi jez-deci kraljevskega spremstva.

Magdalena je stala z brezčutnim obrazom za stekli svojega okna in čakala.

Ves prepaden je drhtel Ivan Siromak za njenim hrbotom in jo požiral z očmi.

Stresal ga je isti trepet kakor prej v gozdu.

Na ulici je bilo nastalo globoko molčanje.

Nedvomno je čital mož v črni obleki kralju svojo poklonitev.

Zdajci pa je zaoril krik s podvojen silo.

Jezdeci so defilirali z mečem ali s sulico v roki.

Sledile so jim kočije.

Naposled se je pojavil kralj, obdan od svojih velikašev.

Kakor v Parizu, tako tudi tu ni maral odgovarjati klicanju drugače, kakor — od časa do časa — z nepredeljenim mahljajem roke.

»Ivan!« je rekla Magdalena.

Ivan je skočil k njej.

»Poglej tega človeka...«

»Vidim ga...«

»To je kralj francoski.«

»Vem, gospa...«

Kralj je bil odjahal mimo. Sledila mu je prtljaga in nato nov od-delek konjenikov.

Magdalena je ostala pri oknu v globoki zamišljenosti.

Deset minut kasneje je videla jahati Ragastana in njegove tri to-variške.

bili so zmagovali — ljudi, ki so napravili novo klanje, sredi katerega se sedaj nahajam!

VTIS SAN GIULIANOVEGA GOVORA V SRBIJI.

Belgrad, 25. februarja. Srbski krogi so zelo nejevoljni na govor di San Giuliana, ker ta govor kaže, da Italija Avstrijo tudi glede vprašanja albanskih meja podpira. Naglašajo, da Italija Avstrijo v tem pogledu še bolj podpira nego li Nemčija, ki je Srbiji slejkoprej kolikortoliko prijazna. Srbski politiki pa opozarjajo na to, da se utegneta tako Avstrija kakor tudi Italija glede bodočnosti Albanije prevarati. Tako Srbija kakor Bolgarija in Grčija bodo delale na to, da se bodoča Albanija osvobodi vpliva Avstrije in Italije in nagne k balkanski zvezi, ki bo itak imela pod svojo oblastjo več kot eno tretjino albanskega naroda in ga znala s pametno politiko na svojo stran spraviti. Bodoča politika balkanske zveze bo šla za tem, da Albanijo emancipira vsake tuje ingerence.

ZAHTEVE BOLGARIJE.

Sofija, 25. februarja. Oficiozni »Mir« priobčuje članek znanega publicista Kozarova, ki izjavlja, da je v svrhu trajnega miru na Balkanu potrebno: 1. Definitivno prenehanje turškega gospodstva v Evropi. 2. Trgovsko pristanišče za Srbijo ob Adriji. 3. Neodvisna Albanija, ki pa mora pristopiti balkanski zvezi, tako da bo po načelu: Balkan Balkancem! izključena vsaka ingerenca Evrope. 4. Zvořitev Dardanel. 5. Balkanska zveza se mora trajno osigurati. Članek odgovarja političnemu stališču oficiozних krogov. Glede Rumunije piše Kozarov, da se bo še bridko kesala, če bi se ji posrečilo Bolgariji odtrgati košček zemlje.

VOJNA ODŠKODNINA.

Belgrad, 24. februarja. Bolgarsko poročilo o vojni odškodnini se je izročilo posebnim komisijam srbskega finančnega ministrstva, da izdela tudi skrbno poročilo o vojni odškodnini. Poročili se izročita poslanikom velesil. Zahtevala se bo vojni odškodnina v višini 300 milijonov frankov.

PRED KAPITULACIJO ODRINA.

Berolin, 25. februarja. »Morgenpost« javlja iz Carigrada, da je Sukri paša poslal iz Odrina brezlično brzojavko, v kateri naznanja, da je zavladal tak glad v trdnjavi, da se boji, da bo posadka odpovedala pokorščino. Da glad vsaj za nekaj časa ublaži, je ukazal pobiti vse vojaške konje in dal meso v hrano vojakom. Dasi ima artiljerija še dovolj streljiva, vendar je kapitulacija Odrina neizogibna.

VELESILE IN BOLGARSKO-RUMUNSKI SPOR.

Berlin, 25. februarja. Turški diplomatični krogi trde, da stoji nemška vlada na stališču, da mora ostati Silištrija Bolgarom, če odstopi vse trdnjave, ki obvladajo mesto. Na istem stališču stoji tudi države tripartentne, vsled česar je skoraj gotovo, da bodo velesile prisodile Silištrijo Bolgarski ter nasvetovale Bolgarski k večji popustljivosti napram rumunskim zahtevam ob Črnem morju.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Pod hrasti.

Spisal D. Amunzio. Poslov. V. H.

Deželna cesta se je vila med grmovjem, na katerem so se svetile rdeče jagode in med napol velimi granatovimi jabolki pod divjo vročino julijskega solnca. Samo tupačam ob poti je stala sočnata agava v polnem cvetu. Zdelo se je, kot da se vse zaduši v tem gostem prahu.

Čreda svini je rila po cesti in dvigala cele oblake prahu pred sabo. Krulč in mlaskajoč se je pomikala ta troja dalje in razširjala okoli sebe oster vonj. Tulespre, pastir je stopal zadaj, vihtel bič po zraku in kričal s hripavim glasom.

Obraz mu je gorel od vročine in po čelu mu je kapal pot.

Cozzo, velik črnkast pes mu je sledil ob strani. S povešeno glavo je cepetal poleg svojega gospoda in molet jezik iz gobca. Tulespre je hotel gnati živali k farskim hrastom; tam je bilo dost: želodov za svinje; on sam je mislil zaljubljene misli.

Pot je peljala mimo Sv. Marije Kaznarije. Pod kamenitimi oblokami hodniki je ležala troja druhalj v senci in spala. Videlo se je kot nerazmotan klopčič človeških teles; tu so se videli zagoreli obrazi tam napol gole roke in noge. Taloti so smrčali in razširjali vonj po divjačini, ki je že predolgo ležala.

Slovenska zemlja.

Iz Vinice pri Črnomlju.

Vsem je znano, da se nahaja pokopališče na Vinici pri farni cerkvi, kjer gre tudi cesta mimo, v bližini se nahaja studenec, katerega porablja vas Ogulin in tudi nekaj hiš iz Vinice. Da je to za današnji čas nepravilno in naravnost škandalozno, se samo posebi umeje, ker iz zdravstvenih ozirov bi se moralo to pokopališče že zdavnaj drugam prestaviti, namreč na oni prostor v bližini Vinice, kakor je bilo že rečeno, da se bo kupil v te svrhe. Da je v resnici potrebno, da se pokopališče prestavi, se razvidi iz sledečih ozirov: 1. V poletnem času, posebno kadar je velika suša, zemlja vsled premalega dežja razpoka tako, da bi lahko djal človek notri roko do rame, govori se celo, da se pride lahko s sprehajalno palico do krste, v kateri leži mrlji, ker jame so tako plitve, da ne pride pri nekaterih 60 cm zemlje nad krsto. Tako se okužuje zrak, katerega potem vdihavamo mi, ki smo v bližini. To naj bi še bilo, da se ti grobovi nahajajo samo v ozadiju cerkve, toda to je tudi pred cerkvijo, kjer ljudje stojijo, ker pridejo prerano k maši, drugi stojijo tudi vsled pomanjkanja prostora v cerkvi, med celo mašo na dotičnih grobovih. 2. Pella tik mimo pokopališča deželna cesta, kakor se govori tudi kmalu državni Vinica-Črnomelj in obratno, katera je nižja vsaj 30 cm od lege grobov. 3. Se nahaja, kakor že omenjeno v bližini studenec, katerega rabi vas Ogulin in nekaj hiš iz Vinice, ta studenec leži tako, da se od dotičnih grobov pri velikem naliivu (dežju) čisto lahko vanj scejejo škodljive snovi, za kuhinsko in pitno vodo je torej — dobro preskrbljeno. Opozarjajo se na te nedostatke za to pristojne oblasti, da se ti škandali odpravijo, ker ne spada več v dvalseto stoletje. Dalje bi bilo tudi dobro, da bi se kdo zavzel za farno cerkev na Vinici, ker iste zidovje na več mestih poka in se dotične razpokline same vedno in vedno zamazujejo. Župnik Jurič z najmanjšimi stroški to popravi in v nevarnost spravi celo faro. »No — si misli — naj poka, saj je v ozadiju, samo da je spredaj dobra, kjer se nahajam jaz, če se na zadnjem kraju kaj prikeri, pa itak ne bo škode, bi vsaj kakšnega liberalca malo poplašilo, da bi šel drugi pot naprej v cerkvi, bi vsaj slišal tisti kočevski hajsavendar«. Dobro bi bilo da nam g. Jurič König pojasni, kje se nahaja sedaj tukajšnji mizar Ostrožnj, zapisnikar volilne komisije pri občinskih volitvah in njegov največji prijatelj, kateremu je naklonil tudi dobro službo, ki mu nosi letno do 700 K in sedaj naenkrat taka nevhvaležnost (oziroma konkurenca), katero mu Ostrožnj skazuje s tem, da dela sam mrtvaške liste, za katere prestopke se sedaj pokori, kakor se čuje v Novem mestu pri ričetu. Kaj ne g. Jurič, velika blamaža, katero ste dočakali od pristaša Vaše stranke. Kakor se čuje, čaka vas še večja blamaža in to od vašega največjega krmovca. Za danes to, drugi pot več, gradiva je dovolj.

Slov. Bistrica.

Župan Stiger torej ni odstopil. In zakaj ne? Ker so se mu zopet enkrat od prvega do zadnjega vsi uklonili. Može se je že tako navzel duha samodržca, da se sploh čudimo, imeti v Slov. Bistrici mest. obč. svet. Čemu to? Saj kar hoče očka

Stiger, se mora zgoditi še to da drugim potem prav ali ne. Sicer pa se le redkokdaj najde kde, ki bi se mu upal oporekati in da je tokrat prišlo med njim in šolskimi zastopniki do razpora, je le bolj teoretičnega pomena. Čudno se nam dozdeva, da slovenska žurnalistika ne sprejema tacihi vestij s potrebno rezervo. Take »demisije« so v Ptuj, Slov. Bistrici in Celju vendar že takorekoč na dnevnem redu. Od nas nihče ni pričakoval, da misli Stiger z ono svojo demisijo le malo resno. Bil bi tudi zelo nespameten, saj od svojega županovanja ima dobička samo on in nikdo drugi, kaj takega pa človek ne izpusti z lepa iz rok. O priliki še kaj več.

Iz Maribora.

(»Nemško jezikovno društvo«. — Obrtni klub.)

»Nemško jezikovno društvo za Maribor« je imelo dne 19. t. m. svoj redni letni občni zbor. Poleg par običajnih fraz, ki smo jih pa že do dobra navajali, ni bilo — v splošno začudenje — slišati tokrat onih nacionalnih izbruhov, v prvi vrsti proti Slovincem, kot druga leta redno. Sicer pa nimamo namena, baviti se tokrat z zavračanjem takih napadov marveč s pomenom, ki ga ima to društvo, oziroma z namenom. Zadnje daje v prvi vrsti društvu nalog, izčistiti nemški jezik tulj, vrhutega pa še narodno-politične namene in stremeljenja ob mejah po moči pospeševati. Slednje izvršuje društvo na ta način, da pospešuje razvoj in gnotni procvit manjših društev (kot je bilo posneti iz govora društvenega predsednika, podžupana in c. kr. svetnika dr. Malija) z denarnimi prispevki, ki so včasih kaj pomembni. Poleg tega pa si društvo tudi prizadeva po svojih članih razširiti vpliv med nemštvom (renegatstvom) s tem, da deluje tudi izven društva. To delo ni morda veliko v svojih znanjih — javnih — potezah, pač pa v delovanju posameznikov. Čutiti je počasi prav dobro to nekako manjšinsko delo, tudi že v širših plasteh naših potujočih sorjakov tu v mestu. Seveda je to le v doslednem izvajanju vsacega slehernega društvenega načela pri vsakem društvem članu iskati. (Zadnje omenimo, ker se tudi pri nas mnogo govori o manjšinskem delovanju. Por.) Uspehov pa je tudi še v nečem drugim iskati, namreč, v bogatih sredstvih, ki jih ima to društvo na razpolago. Ima letno velike svote pripravljen, ki se porazdelje med (bodočo pravičniti) marljive in sila delavne člane, da zamorejo zadostati zahtevam, ki se stavijo vanje. Kaj doseže s tem »Nem. jezik. društvo« — da izčišča svoj jezik? Ne le to, pač pa, da daje nemštvu-renegatstvu značaj trdne, enotne množice, ki naj demonstrira naznaju nemški značaj mesta. Morali bodemo — prej ali slej — tudi mi priti do spoznanja, da i nam treba takega društva. Bo to sicer nova obremenitev naših žepov na narodnem polju, a doseči se bode daig mnogo, posebno še, če bodemo v danem trenutku imeli razsodnosti dovolj, pustiti vse strankarske predsodke. Živimo pač v času, ko moramo nasilstvo odgovoriti s protisilom, ne oziročaj se ne na desno, ne na levo. Da se to ne bode še tako hitro izvršilo, sicer vemo, a prišlo bode tudi tako daleč. Treba nam v to res še mnogo priprav, ki so pa že deloma v polnem teku, deloma pa še v povoljih. Dasi smo si, strankarsko, vedno v laseh, imamo upravičenega upanja, da bomo v stanu, če ne zlepa pa s teni.

da bodemo pustili molitič v strani, dosegli gorajšnji namen, kaiti čas je, da veliki narodni trenutki naše narodne meje, najdejo tudi nas mogočne v močni zunanji tvorbi, ki je v stanu ne le se upirati marveč tudi podirati kar je nasprotnega. Preje pa treba čistiti lastne vrste. — Pred jednim letom je ustanovilo Trgov. društvo z velikim žrtvami »Obrtni klub«. Ni bilo mnogo pričakovati, vsaj po takratnem stanju obrt. naraščaja soditi, ne. A glejte: Ta klub je narasel v močno organizacijo, ki, dasi še mlada, lahko tekmuje z vsemi ostalimi slovenskimi društvi. Danes šteje klub že okrog 70 članov, razpolaga z lepimi lokali, ima svoj že dobro izvežbani tamturaški zbor, mnogo slov. časnikov in nad vse marljive agitatorje. Prvoten strah, da bode škoda žrtvovati velike svote denarja, se je pokazal tekem časa kot neupravičen, zakaj klub se je kmalu razširil in se še razširja. S ponosom lahko stopajo njega člani dne 2. sušca pri l. občnem zboru pred javnost. Račun, ki ga bodo imeli dajati, bode gotovo časten!

Dnevni pregled.

Mahníč na jugu. Škof Mahnič si bo pridobil s svojim klerikalizmom svetovno slavo! Kakor je svoj čas začel pri nas, tako deluje sedaj na jugu. Prvi njegov boj je seveda proti naprednim listom. Proti reškemu »Novemu listu« n. pr. je izdal sledeči ukaz: Zato ta list zopet vsem vernikom svoje škofije prepovedujemo, dočim duhovščini ukazujemo, da pri spovedi to našo prepoved vestno upoštevata. Kdor prikrta ta list čita, ali je nanj naročen, ta mora obljubiti, da ga opusti, ako pa kdo na ta opomin ne drži obljube — se mu ne sme dati odveze... Tak ukaz je torej izšel iz Mahničeve rezidencije na Krku. Doslej tam niso bili vajeni takega Mahničianizma. Pri nas ga imamo toliko, da podplat je koža čez in čez postala... »R. N. List« se zato nič ne jezi in pravi: Kdor je tako neumen, da take zapovedi posluša, naj lista ne bere. Mi pišemo za ljudi zdravega razuma in svobodnega naziranja. Sramota je le, da se v 20. veku še kaj takega zgodi. — Na jugu dolgo niso hoteli verjeti, kaj je to klerikalizem in klerikalno jugoslovanstvo. Počasi bodo tudi to spoznali. V srcu Istre, v Pazinu, je sedaj pravo klerikalno gnezdo. »Pučki prijatelj« in »Hrvatska Škola« oznanjata klerikalno odrešenje bedni Istri. Prvi je namenjen ljudstvu, druga učiteljstvu. Toda Istra je trda, ko skala, in težko, da bi na nji zazelencela klerikalna pomlad — tudi če Mahnič izdaja prepovedi proti naprednim listom.

Nemški nameni s slovenskim listom. Ubogi Nemci, ki se jim v Avstriji tako hudo godi, hočejo začeti novo akcijo. Izdajali bodo nemščurški list v slovenskem jeziku. Ker ne vedo, pod kako firmo bi prodajali svojo nemško kulturo — so se spomnili na — patrilotizem. Seyveda bodo tudi zgoraj gledali na to, kot na celo važno stvar. Nemci namreč tožijo, da smo Slovenci na Kranjskem premalo patriotični in da hočejo s slovenskim listom povzdigniti staro kranjsko zvestobo. List bo seveda dobil podporo od raznih nemških zavodov — lahko pa upa še na višjo podporo. Naročnikov ne bo imel drugod, kakor v kazini (morebiti se bodo kazinotje iz njega učili slovenščine. Oponaba stavca.) — ali pa patriotizma (oponaba korektorja).

Par starih Kranjcev bo tudi mogoče še plačalo tak list. Generacija, ki ti je tak list namenjen, je danes mrtva. — ali pa umira. Po naši deželi veje nov svež duh — naša mladina se ne bo izpremenila — ampak polde svojo pot naprej. Nemčurji že razpšilajo vabila na naročbo svojega lista, Kdor je Slovenec, ve kaj je njegova dolžnost.

Slovenski javnosti. V zadnjem času se je jelo goditi, da so začeli prinašati napredni slovenski dnevnik in drugi listi vsebinska poročila o učiteljskih listih. To se pravi: še ne vsi in ne o vseh! Učiteljstvo pa mora zahtevati, da ga podpira vsa slovenska javnost, ker njegov boj, ki ga bje za ideje svobode v šoli, ni le njegov boj, ampak boj vsega slovenskega naroda. Njegovi listi, pa bodisi »Učit. Tovariš«, »Popotnik«, »Domače ognjišče«, »Zvonček« — so listi, ki streme vsi k enemu cilju: vzgoji slovenske mladine. In da ne bi hotela slovenska javnost teh težej? Ne bi hotela podpirati učiteljstva v boju s tem, da čita te liste, da poročajo o njih vsa glasila brez razlike strank in političnih struj. Da poročajo dnevnik, pisani inteligenč, da poročajo listi, namenjeni najširšim narodovim krogom, da poročajo literarne in znanstvene revije slovenske — to sme zahtevati učiteljstvo, to — vsaj to: buditi vsepovsod zanimanje za kulturni boj slovenskega naroda — to mora podpirati javnost, to morajo upoštevati vodilni krogi! Morebiti tedaj, ko bi bil boj učiteljske organizacije bolj v ozkih, le stanovskih mejah, tega nismo mogli in smeli zahtevati; danes ko se borimo v stanovskih vprašanjih za principielno narodno vprašanje: reforme vzgoje, se nam to mora dati! V učiteljstvu je moč, v slovenski javnosti bodi podpora! Če nam je noče dati, ni slovenska javnost vredna boja, kateremu žrtvuje slovensko učiteljstvo vse sile! Zato pa, napredna slovenska bralna in druga društva, narodne kavarne, gostilne, restavracije in drugi javni lokali, poskrbite, da bo gostom na razpolago šolskopolitiški list »Učiteljski Tovariš«, napredni krajni šolski sveti in napredna šolska vodstva, poskrbite, da bodo vaše šole narečene na pedagoški in znanstveni list »Popotnik«, na mladinski list »Zvonček« in na list za starše in vzgojevalce slovenske mladine »Domače ognjišče«. Narodne družine, ki imate otroke in ljubite svoje otroke, naročite za-se »Domače ognjišče«, svojim ljubim otrokom pa »Zvonček«, ki je najlepši in najboljši jugoslovanski mladinski list. Prav tako toplo priporočamo vsem staršem in prijateljem slovenske mladine »Mladinske spise«, ki jih izdaja »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta«. Do zdaj je izšlo že 15 ličnih knjižic. V učiteljstvu je moč, v slovenski javnosti bodi podpora! Z roko v roki, z ramo ob rami, starši in učitelji, v svetem boju narodne vzgoje!

Za Balkance. Clevelandški ruski konzul je dobil lastnoročno pismo hčerke bolgarskega carja, Evdokije in Najade, ena stara 14 let in druga 15 let. V tem pismu pišete cesarjevi hčerki, kako grozen položaj vlada v njih domovini, kolikoj je otrok brez »atata« radi vojske, koliko trpi njih narod radi žrtev in turških grozovitosti. V pismu prosijo vse amerikanske otroke, naj pomagajo revščini uboge bolgarskega naroda. Darila sprejema ruski konzul. Splošno je v Ameriki veliko navdušenje za Balkance in so Amerikanci vseh narodnosti poslali na Balkan mnogo denarja.

Ali gozdič je vabil. To je bilo žvrgolenje kosov, veselo šumljanje in šepetanje v vejah, ko je pogledalo solnce izza gor! Rosne kapljice so se lesketale kot dragoceni biseri. Od višav Petranika do divjijskih vrtov je vztrepetala zemlja pod solničnim poljubom.

— O, Fiora! — je vzkliknil Tulespre, ko jo je videl kako samozavestno stopa po stezi med granatovimi jabolki kot mlada junica.

Grem k reki — mu je zaklicala in gnala koze skozi gosto vejevje. Tulespre je zaslislal prasketanje in kratko meketanje koz — nato pa veseli vrisk Fiore. — Pustil je svinje na svobodo — nato pa je letel za Fioro, iz sočnate zemlje se je dvigala vloga, in silila do vrhnih vej.

Zveplasto-rumene orhide, cino-brasto-rdeči tulipani, krvavo-rdeče anomone, zlato-svetlikajoče ranunkle so gledale iz rosne trave.

Bršljan in srobot sta se ovijala okoli močnih debel.

Ormičevje se je sklanjalo pod težo jagod in kadar je zapihljal veter, je zašumelo kot dihanje iz polnih človeških prsi.

Od rosnatih senčnih rastlin se je širil omamljivi cvetni vonj in sredi tega kipenja in vrenja je trepetala ljubezna Tulespreja in Fiore. — Spustila sta se po strmem rebro navzdol.

In Pescara je šumela.

je pela pesem o nageljnih; Tulespre je srkal dišeč zrak in poslušal Fiorino pesem. — Čez vse to bunjo življenje se je žarelo nebo v ogromnem oboku. Tulespre se je skoro zakopal v vlažno travo. Po žilah mu je kipele kri kot mlado vino.

Od sena se je širil prijeten vonj; poslušal je cvrčanje in brnenje hroščev povsod na koži v laseh je čutil gibanje in trepetanje in srce mu je tolklo, ko je pela Fiora. Dvignil je glavo, obrnil se okoli ter kobacal po vseh štirih po travi kot jaguar, ki hoče navaliti na plen.

Skočil je tik pred Fioro, ter se glasno zasmejal. — Tu je stal majhni rjav fant z dvema očesoma v glavi, iz katerih se je isknila moč in ljubezen.

Kozlja pastirica se ni bala: Zategnila je usta in mu pačila obraz. — No, kaj pa misliš? — ga je vprašala radovedno.

— Nič. —

Nato je bilo tiho. Le globoko doli za gostim grmovjem griča je šumljala Pescara.

Tulespre jo je gledal zaljubljeno.

— Poj! je rekel s tresočim glasom. Fiora je obrnila glavo; dvoje vrst zobov, belih in svežih kot mandeljnova jedra se je pokazalo. Sklonila se je nato, zagrabila polno pest trave ter mu vrgla v obraz.

Tulespreja je spreletela nekaka

groza. Cozzo je dirjal, glasno lajajoč k svinjam, ki so se bile razkropile na vse strani. Mračilo se je, soparen zrak je tiščal k tiom. Rahel večerni veter je premikal široke zelene praproti, na katerih je trepetala luč. Ptici so letali po zraku; sem od jam pri Manopelo je prihajal vonj po asfaltu in kakor iz daljne daljave so doneli poslednji zvoki pesmi, ki jo je pela pastirica v Talmudu. Svinje s sitimi trebuhji so se pomikale polagoma po rebri. Tulespre je stopal za čedo pel pesem o nageljnih in poslušal napeto, če se mu odzove ženski glas.

Vse je bilo tiho. Ali v tej tišini se je zdelo, kot, da na tihem zveni in brni tisoč glasov; nato so se oglašili zdaj daleč zdaj blizu melanholični glasovi večernega zvona.

In kakor se je dvigal od dreves, grmovja in zelišča cvetni vonj, tako je on čutil v prsih željo po ženski.

Kmalu je bil s svojo čedo zopet na deželni cesti; grmovje je dremalo pod belo, prašno odejo; mesec na nebu se je kazal v blede svetlobi. — Čeda — temen madež, dobrodušno kruljene — monotonno petje vračajočih se voznikov — šibko zvončkanje izmučene živine — ničesar drugega ni bilo v tej tišini, ki jo je dihala dišeča od meseca obsejana narava.

V Tivoli!

Ako se hočeš dobro zabavati, pojdi v
restavracijo „Tivoli“;
tam je izvrstna češka kuhinja, dobiti je
tudi vedno sveže pivo in razna pristna
vina po zmernih cenah.

Velika dvorana Hotelske sobe

Za obilen obisk se priporoča

je vedno brezplačno na razpolago za
veselice, shode, predavanja itd. ::
po jako nizki ceni vedno na raz-
polago. ::

Alex. Heger.

Klerikalna nesramnost. Klerikalni zmag zopet stega svoje prste po žrtvi — in ta žrtev je postal naš cerkvenik, zelo priljubljen med občani in vsega spoštovanja vreden mož. — Službuje 7 do 8 let, ne da bi se mu moglo kaj očitati. Pred par dnevi je dobil odpoved, da mora zapustiti službo. Zakaj, tega še do danes sam ne ve? Sluti pa, da so mu zadnje mošćanske volitve pomagale do tega. Vprašanje je pa, kdo ima pravico, odpustiti uslužbenca? Može imeti g. cerkveni ključar to pravico, ki tako ruje proti njemu? Ali ima g. župan zopet svojo besedo. Ali pa občinarji mislimo, da imamo mi odločevati, ker ga mi plačujemo in vzdržujemo. Zatorej smo mi zato, da ostane mož na sedanjem mestu, kakor je bil dosedaj, ker mi ne dovolimo, da bi se komu krivica delala, kakor to gg. klerikalci žele. Mar je to tista krščanska ljubezen do bližnjega, ki o nji toliko govorijo ob vsaki priliki? In tem bomo še govorili! — Več občanov.

„Slovanske stvarke.“ Pod tem naslovom so prinesli „Nar. Listi“ drugi članek dr. Kramarja. V tem članku govori dr. Kramar o razmerju med Rusi in Poljaki. Rusija potrebuje velike vodilne ideje: ta mora biti zanjo samo slovanstvo — Poljaki pa bi se morali zavedati, da morajo stati kot jez proti germanstvu. Greši se od obeh strani. Treba bi bilo od obeh strani odjenjati. Edino v tem je rešitev. — Članek je poln lepih misli in pisan z ljubeznijo do obeh narodov.

„Med ranjenimi srbskimi brati.“ Spisal dr. Ivan Ožarjen. Izdala Slovenska Matica v Ljubljani (Sokol I.). Cena 50 vin. Dr. Ožarjen je v „Slov. Narodu“ podal svoje spomine, ki so vzbujaali povsod mnogo zanimanja. Sedaj so izšli ti spomini v posebni brošuri. Ohranil si jo bo vsakdo rad kot spomin na težke boje na Balkanu. Priporočamo toplo to knjižo vsem Slovincem.

Družbi sv. Cirila in Metoda so poslali vsled okrožnice podružnice v Matenji vasi „vojno odškodnino“ gg.: Brez podpisa položnica iz St. Petra na Krasu z dne 15. febr. t. l. 2 K, Srečko B (nečitljivo) v Trstu 4 K, Iv. Sever, Postojna 1 K, Mate Bukovčan, brivec v Postojni 1 K, Premrl & Jančar, Ljubljana 5 K. — Slovinci v Banjaluki so zbrali 200 K za kamen. Na Blagovni pri St. Juriju so darovali 4 K: Kučanda, Gaber, Gosak, Novak ter Marica in Joško Simončič. G. Fr. Oset je poslal iz nabiralnikov v Trbovljah 30 kron 65 vin. To je vsekakor lepa vsota, nabrana v enem mesecu nazlic vladajoči epid. bolezni, draginji in neugodnim političnim razmeram. Prvo mesto zavzema zopet gostilna Počivavškova, izkazala se je tudi dobri gostilna Goropevškova. Pohvalno omenjamo zopet

Hotila sta nato med grmovjem, goščavo po koprivah. Vsa potna, zapopla, raztrgana sta dospela do konca gozda. Voda je šumela spodaj in od brizgajočih valov, jima je prišlo nalahko v obraz. — Kako prijetno hladno je bilo tu, dočim je v gorah žgala vročina.

Padajoče vodne mase so delale tisoč potov skozi pesek, razbijale se na bregovih, ter zginile s plavajočim listjem, ki je trepetalo kot telo napol potopljene velikega reptila in zopet zagrgrali med omahujočim trstjem. Tam so štrlele bele skale ponosno proti modremu nebu, nobena zelenja, nobene sence niso imele le srebrne žile padajoče vode so jih prepletale.

Fiora je bila žejna in pripognila se je čez majhno skalo ter pila. Z rdečimi ustnicami se skalo vodo in v tej legi je bila prav podobna panterju, kadar si gasi žejo. Tulespre jo je kar požiral z očmi.

— Poljubi me —! beseda mu je zastala v grlu.

— No! —

— Baci mi —...

Prav rahlo je prijel njeno glavo, stisnil jo k sebi in ko jo je poljubil je čutil, kako mu polje kri po žilah. — No, — je rekla Fiora, skočila pokoncu obrisala ustnice, kot, da hoče izbrisati poljub. Tresla se je kot trepetljik list in kri se ji je hitro pretakala. Nasladnost je ležala v zraku, v solcu, v omamljivih vonjih.

Iz grmovja je ogledala črna kozja glava in zrla z rumenimi zapužnimi očmi na sklenjeni par, in Pescara je dela...

vrlo gospico Gizelo Ocepko, ki deluje na prosih C. M. družbe vztrajno in neustrašeno, dasi jej s strani nezavednih, ali zapeljanih rojakov čisto mečejo pod noge polena. — Na občnem zboru C. M. podružnice v Hrastniku je nabrala gđe. vrnarica Minka Richter 8 K 52 v. Hvala! Tvrdka Adolf & Aleksander Jacobi, Dunaj, VIII. Piarsstengasse 17, je poslala družbi od prodanih svaščinskih papirčkov in svaščinskih ovitkov lepo vsoto 200 K. Tudi te vrste družbinega blaga nikar ne omalovaževati! Pomislite! V dobi od leta 1906 do letošnjega leta je izročila omenjena tvrdka od prodanih svaščinskih papirčkov in ovitkov 1907 K 91 v. — V spomin pok. Avgustu Praprotniku, bivšemu nadučitelju pozneje trgovcu in posestniku v Lokvi pri Divači, je naklonil pokojnikov sin Slavoj Praprotnik, istotako bivši učitelj in sedaj trgovec znatno vsoto 1000 K. Velikodušni darovatelj je s tem spopolnil tiho željo blagega pokojnika, ki se je vedno živo zanimal za plemenito delovanje naše šolske družbe ter ji naklonil dvakrat pokroviteljstvo po 200 K. Istotako idealni rodoljub je tudi sin Slavoj, ki je ustanovil v Lokvi C. M. podružnico, ki se je pred leti zavaroval z enim delom na korist C. M. D., a sedaj položil tako knježi dar domu na altar. Slava spominu pokojnega vzornega rodoljuba, čast in hvala g. sinu in celi Praprotnikovi rodbini. — Za C. M. obrambni sklad so se nadalje oglašili sledeči p. n. gg.: 1085. I. Brinšek, trgovec v Trzinu, plačal 200 kron; 1086. Tridintinski Slovinci, plačali 15 K; 1087. Banjalški Slovinci, plačali 200 K.

Sovražnik rož. Postajenačelniku Josipu Fortiču v Raketu je neki neznan storilec porezal v vrtu za zelenjavo 46 plemenitih rožnih trt, več olepševalnih grmičkov in pritlikavcev. Škoda znaša 200 K. Storilec je to napravil s hudobnim namenom.

Nasilnež. Te dni je zaprl železniški čuvaj Konrad Bakovnik iz Žirovnice železniški drog, ker je moral vsak čas priti nek vlak. Kmalu nato je prišel neki posestnik iz Most in je izpodlezel drog. Čuvaj ga je zato posvaril. Onega posestnika pa je to tako zjezilo, da je Bakovnika ozmerjal, šel za njim v čuvajnico, vrget ga na tla in ga začel daviti. Ker je Bakovnik klical na pomoč, je prišel v čuvajnico neki Bakovnikov tovariš. S pomočjo tega je Bakovnik preprečil nasilneža.

Pošten tat. V začetku januarja t. l. je ukradel neznan tat kajžarju Pavlu Tavčarju v Železnikih iz zaprte omare v njegovi spalnici bankovec za petdeset kron. Dne 16. t. m. jutraj pa je Tavčar zapazil na vratih svoje spalnice pritrjen listič, v katerem je na svoje veliko začudenje spoznal dva bankovca v skupni vrednosti petdesetih kron. Bankovec je bil pritrjen na vrata z dvema iglama. Neznani tat je ukradel denar najbrže iz maščevanja in ker se je bal, da ga ne bi zasledili, je ukradenih 50 K prinesel nazaj.

Tat mesa. Pred nekaj dnevi je šel Filip Lukan, ki je v službi pri mesarju Cirilu Bajžlju v Javorniku kot učenec, okrog štirih zjutraj v filijalko svojega gospodarja v Žirovnico. Na svoje začudenje je našel mesnico, katero je prejšnji večer skrbno zaklenil, odprto. Lukan je stopil v mesnico in je tam zapazil nekega moža, ki se je ravno pripravljal, da bi odnesel več mesa in klobas. Tat je priznal, da je hotel ukrasti samo dva para klobas. Ker je Lukan tatu spoznal, ga je izpustil.

Prepovedi vlomilci. Pred kratkim so poizkušali neznan tatovi vlomiti v zaklenjeno poslopje trgovke Marije Šinklar iz Javornika. Ko so se ravno pripravljali, da bi vlomili vrata, je zazvonil nenadoma na notranji strani vrat pritrjeni električni zvonec, ki je Šinklarjevo prebudil iz spanja. Ta je brž sklicala domače ljudi, ki so sprožili par strelov, da bi se tatje preplašili in jo popihali. To se je tudi zgodilo.

Drobiz iz Štajerske. V Rodošah rojeni J. Gangl in Blaž Loriger iz Cirkove, prvi četovodja, sta dezertirala od 6. topničarskega bataljona v Lusernu. — V Gradcu se je hotel ustreliti 24letni pekovski pomočnik Wil. Schneider. — V Celju je minoli teden dvakrat počila glavna vodovodna cev. Prvič je bilo mesto 18 ur brez vode. — V Celju je imel v pondeljek misijonar E. Dahl skioptično predavanje o — Južno-

ameriških Indijancih. Heul — Boto-kudien! — V Ptujju je podarilo društvo »Nemška srednja šola« Schulvereinu 20 K. Učimo se! — V Strmecu pri Rogatcu je prošlo med zakonskima Radislav do spopada. Žena, pa tudi sin sta atakirala moža, oziroma očeta in ga nevarno ranila. — V Kapelah pri Gor. Radgoni se je zabaval devetletni Fr. Kelnarič z metanjem noža. Izpodrsnilo se mu je, pri čemer si je iztaknil desno oko. — V Fürstenfeldu so našli starodavno, krasno sliko »Marijino oznanjenje.« — V Ptujski okolici — St. Vid, Sv. Andrej in Leskovec — že nekaj tednov sem strašno razsaja škrlatica. Pomrla je že sila mnogo otrok. Odredbe oblasti so, tudi najstrožje, brezuspešne. Ljudje obhajajo v okuženih prostorih celo posmrtnice! — V Ptujju je umrl minorit p. Manonet Zöhrer. Bil je zagrižen Nemec. — Istotam začno z sušcem s slovenskimi »kurzi«. Čudno, kako se upošteva naš jezik. — V Mariboru se je poročil dr. Poche, koncipient iz Gradca, z gospico Lucijo Ogrizek, hčerko zasebnika O. Ogrizka. Poročal je knezoškof Napotnik v škofovski kapelici.

Ljubljana.

— **Ljubljanski župan in ljubljanski prah.** »Slovenec« baje zvraca krivdo zaradi obilega prahu po ljubljanskih cestah na ljubljanskega župana. In to po vsej pravici! Zakaj pa imamo v Ljubljani župana? Menda za to, da skrbi za snago in zdravje! Čudno se nam zdi torej, da ta ljubljanski prah prav nič ne ženi ljubljanskega župana. Če že nima on sam čuta za higijeno in mu prah ne sežeče v nosu in pada na pljuča, pa bi se naj usmilil ljudi okoli »Slovenca« in njim na ljubo tuhtal, kako bi odpravil ljubljanski prah. Ne mislimo, da bi morali vzeti župan in ostali mestni očetje metle v roke in vsaki dan pomesti ljubljanske ceste. To bi bilo sicer poceni, a pomagalo bi nič, saj tudi zdaj pometajo danzadnem ceste, a prahu noče biti konec. — Da pa kratkim potom uredimo to zadevo in rešimo gospoda župana prevelikih skrbi za ljubljanski prah, »Slovenec« gospodu pa tega prahu, nasvetujemo to-le: Menda ima Matelič neko sesalko, ki v kratkem času posrka ves prah in to temeljito. Kaj, ko bi stopil mestni župan do Mateliča in se domenil z njim, na kakšen način bi s tisto sesalko osnažil ljubljanski prah. Naš nasvet je gotovo dober in upam, da se uresniči. S tem bi bilo vprašanje ljubljanskega prahu definitivno rešeno in uslužno vsem, posebno pa gospodi pri »Slovincu«. Ljubljanski pohajč.

— **Kranjske klobase** si marsikedar poželi gospod kakor siromak, ako ima dober okus, saj je kranjska klobasa sloyeča ne le samo na Kranjskem, temveč tudi drugod. Tudi v inozemstvu se jo dobi. V Ljubljani se pa mnogokrat kedo kapricira dobiti kranjsko kmečko klobaso, ker je baje le-ta napravljena po najboljšem receptu in raditega okusnejša od klobas, ki jih izdelujejo mestni mesarji. To pa je najboljši vedel Jernej Muhič, klerikalni sprevednik električne cestne železnice in si privoščil tako klobaso. Pa kako se je to zgodilo? Na električnem vozu se je pred nekaj dnevi vozil neki kmet. Ker je bil pa pijan, je dolgo stikal po svojih žepih za vozničkim listkom, predno ga je našel. Sprevednik Muhič ga je opazoval in opazil v njegovem žepu klobase. Ko je kmet izstopil, se mu je Muhič dobriake pridružil in ga par korakov spremljal, medtem mu pa iz žepa izmaknil klobaso, katero je kasneje z veliko slastjo použil. O Muhičevi nedostojnosti je »Dan« že večkrat poročal in je raditega med ljudstvom dobro poznan, kar mu pa ni prav. Da bi se pa pred ljudstvom opral in lepega pokazal ter si pridobil priljubljenost, pa uganja razne burke in tudi take, ki pressegajo navaden dovtip. Obratno vodstvo je pač lahko ponosno na takega uslužbenca.

— **Kako se je Polanjsko vkrca.** Angleži praznujejo zelo pobožno in jim ni nedelja dan pijače. To je pomagalo tudi Polanjskoti, da se je zmuznil na ladjo. Toda bili so mu že za petami in Polanjsko se je s svojo milostivo peljal čez morje kot letnik. To je bilo tako: Parnik »Vader-

land« belgijske družbe »Red Star Line«, ki je odplul iz Antwerpna dne 15. t. m. ob 7. uri 30 min. dopoldne, dospel je dne 15. t. m. popoldne na svojem potovanju v Dover na Angleškem ter bi moral odpluti v New York še isti večer ob 6. uri 10 min. V resnici se je pa zakasnil in šele v nedeljo dopoldne odjadral. Avstro-ogrski konzularni agent v Doveru, gospod William Grant, ki ima menda zelo dober nos, je izvohal že v soboto t. j. 15. t. m., da se zakonska dvojica Polanjsko nahaja v Doveru. Dognal je, da je bivala v Kingovem Head-hotelu ter da je več lepih ljubljanskih strokronskih bankovcev zametala v neki menjalnici za angleški denar. Pri agentu omenjene parobrodne družbe »Red Star Line« sta naročila za isti popoldne došli parnik »Vaderland« do New Yorka dva vozna lista in sicer za kabino I. razreda, seveda, kakor taki gospodi pristojla, in za to odštela 34 funt. šterlingov, t. j. okoli 850 K našega denarja. Agent je kaviirski dvojici preskrbel lepo opremljeno kabino I. razreda št. 6 za njuno izključno uporabo, v kateri sedaj nemoteno ploveta proti obljubljeni deželi. Kot prtljago imata pa le s seboj usnjato ročno potovalno torbo. Polanjsko je kupil tudi revolver z naboji ter poprosil hotelskega natakara, da mu jih še več prinese, kar je pa ta odklonil. Tudi si je brke obril par ur pred odhodom, tako da je sedaj popolnoma obril, pravi Amerikane-c-veljak. Gospod William Grant, vesel svoje brihtnosti in pohvale svojih predpostavljanih v Londonu ter v svesti si svoje dolžnosti, podal se je takoj k policijskemu šefu v Doveru, da bi le-ta dal dvojico prijeti in aretirati. A tu neha resnoba in začne se veselje. Mož ni računal na nedeljo. Policijski šef je zastopniku avstro-ogrške konzularne oblasti s pravo angleško flegmo odgovoril, da je nemogoče za soboto zvečer ali pa v nedeljo dobiti potrebno pooblastilo in druge potrebne listine, da bi se moglo dvojico postavno prijeti in privesti v zapor! Svetoval je gospodu Grantu, da naj se pusti dvojico vkrcati na parnik »Vaderland«! — V njem je baje ravnotako zasigurana, kakor če bi bila v zaporu v Doveru, ker se ta parnik nikjer ne ustavi, v New Yorku se jo pa lahko prime. In tako se je tudi zgodilo. Mlada in bogata dvojica Polanjsko se je v svojo lepo opremljeno kabino vkrcala ter plove sedaj brezskrbno proti New Yorku, kjer ga bodo prijeli. Polanjsko bo torej napravil prav lep sprehod — seveda vrnitev menda ne bo tako prijetna — kakor pot v Ameriko.

— **Za marsikako nepotrebno stvar** imamo pri nas denarja dovolj — pogosto pa ga ne damo za najbolj važne svoje stvari. To je resnica — in treba je, da se poboljšamo. Koliko sreč za umetniško loterijo ste že kupili?

— **Razstava v Jakopičevem paviljonu** je dobro obiskana. Saj je vstop vsakemu prost. Bolj po ceni menda ni nikjer razstav. Tega se tudi naši Slovinci zavedajo in vsak zahteva takoj srečke za umetniško galerijo, da bi zadel vsaj eno onih lepih slik.

— **Odborova seja »Matice Slovenske«** bo v petek, dne 28. februarja 1913 ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Naznanilo predsedništva. 2. Potrditev zapisnika. 3. Priprave za glavno skupščino. 4. Poročilo odseka za izprembo pravil. 5. Poročilo iz knjižnega odseka. 6. Slučajnosti. Dr. Ilesič, predsednik.

— **»Glasbena Matica«** priredi dva velika koncerta in sicer v petek dne 7. marca ob pol 8. uri zvečer in v nedeljo dne 9. marca ob pol 5. uri popoldne. Izvajalo se bo Dvořakovo delo za samospeve, mešan zbor in orkester »Mrtvaški ženin«.

— **Slovensko gledališče.** Greh iz mladosti. Napisal Jacoby. Igrokaz v treh dejanjih — tako je stalo na papirju, v resnici je to tragedija, ki obdeluje staro snov: žena pade kot deklica, svojega greha pred poroko ne prizna — njen ljubček se vrne — greši se naprej — dokler ne pride katastrofa. — Včeraj si je ona prerezala vrat — »njega« pa je njen mož zadavil... Pred leti smo videli Hilbertovo »Krivdo«. Tam je »ona« skočila skozi okno. Bog ve, koliko takih dam je na papirju — v resnici jih je vsaj dandanes — malo. Ne samo, kako da je prišla pri nas ta stvar na oder. Novega nismo čuli — raz-

ven, da se godi na nemško-poljski meji in dr. Prut je hotel dati par modernih misli. Na koncu ni bilo niti ene nove pointe. Igralo se je dobro, seveda mučne scene ne razveseljujejo. Glavno ulogo je imela ga. Danilova, ki je pokazala ves svoj dramski talent. Ga. Setrilova je imela lep nastope. Kreisova se je izkazala, kot po navadi. G. Verovšek je ustvaril lep tip varanega moža, Skrbinek je imel globoko zamišljeno igr. Druge tipe so podali g. Bukšek, Peček in Bratina. G. Bratina je imel priliko pokazati, kaj zna, žal, da je pokazal premalo. Imeti bi moral boljšo masko. Dr. Prut je revolucionar, anarhist, idealist in cinik. Zastopati bo moral oni svet, ki danes premaguje grehe iz mladosti in gre naprej. — Ako pomislimo, da je blizu zadnjega in drama na odru, je naravno, da je bilo gledališče prazno.

— **Iz gledališke pisarne.** Nocoj v sredo se izven vsakršnega abonentstva kot kronska predstava zadnjič v sezoni uprizori Offenbachova vlezabavna opereta »Orpheus v podzemlju«. Začetek ob pol 8. uri zvečer. — Jutri v četrtek (par) se tretjič v sezoni poje kratkočasna Leharjeva opereta »Grof Luksemburški« z gospodom Lj. Illičem iz Trsta kot gostom v naslovni vlogi. Prijava kažejo, da bo predstava razprodana.

— **IV. muzejsko predavanje** se vrši v soboto, t. j. 1. marca t. l. ob 6. uri zvečer v predavalnici deželnega muzeja (vhod z Bleiweisove ceste). Predaval bode g. prof. Dolžan iz Kranja »O nekaterih strupenih živalih in njih strupih«. Svoje razpravljanje bode pojasnjeval z barvanimi skioptičnimi slikami. Vabimo vse, ki se zanimajo za navedeni tema, k obilni udeležbi. Predavanje je vstopnine prosto.

— **Nesreča v Zelenci jami.** V Zelenci jami imajo vojaki svoje vaje. Včeraj so se učili streljati salve. Med tem se je pripeljal Franc Sitar, z Godiča, ki je peljal apno v Ljubljano. Konji so se naenkrat vsled salve splašali in Siter je prišel tako nesrečno pod voz, da so mu šla kolosa čez noge in čez roko. Poklicali so rešilno postajo, ki je ponesrečenega prepeljala v bolnico.

— **Umrli so v Ljubljani:** Ivan Pirnat, posestnik, 41 let. — Pavla Lenarčič, hči ključavničarskega pomočnika, 5 tednov. — Andrej Kocmur, mestni ubožec, 68 let. — Franc Zajec, strojnik na parni žagi, 43 let.

— **V mestni klavnic** se je zaklalo 54 volov, 6 bikov, 13 krav, 186 prašičev, 114 telet, 9 koštrunov, 32 kozličev. Vpeljalo se je 262 kg mesa.

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes spored je splošno dopadel. Posebno je ugajala Nordisk drama »Hčerka komanderja«. Pathe Journal je vlezanimiv. Izborne so veseloirge. V petek »Ljubavna bol«.

Trst.

Grozna nesreča. — Stroj ga je raztrgal na kose. V tovarni Alberta Faber v ulici Tesa št. 22 se je dogodila včeraj okoli 6. zvečer strašna nesreča, ki je silno pretresla vse one, ki so bili priča celemu dogodku. 33letni delavec Fran Koman se je nahajal poleg stroja, ki je bil v polnem teku. Vsled neprevidnosti se mu je preveč približal. Zajel ga je strojni pas in potegnil s seboj. Hipen pretresljiv krik in telo nesrečnega je bilo raztrgano na kose. Dele telesa, ki so ležali v bližini stroja na okoli, so prepežali v mrtvašnico Sv. Justa. Ponesrečenec zapušča vdovo in več nepreskrbljenih otrok.

Štrajk v umobolnici pri Sv. Ivanu. V umobolnici pri Sv. Ivanu je izbruhnil štrajk vsega pomožnega osebja. Vzrok? Ker je bil en uslužbenec odpuščen. Štrajkovci hočejo, da ga direktorja sprejme ponovno v službo. Ona tega ne stori, ampak odgovarja, da je bila prisiljena odpustiti omenjenega uslužbenca, ker ni maral izpolnjevati svojih dolžnosti. Včeraj so imeli štrajkujoči shod, na katerem so sklenili, vztrajati pri svojih zahtevah še nadalje. Štrajk vodi italijansko-nacionalna delavska organizacija »Camera del lavoro«. Ta štrajk javnost ne podpira, ampak ga obsoja. To pa zaradi tega, ker je v umobolnici okoli 400 bolan-kih, ki morajo vsled tega mnogo trpeti. Dejstvo, da je bil en uslužbenec odpuščen, pa tudi ne upravičuje

tega koraka. Kakor vse kaže, ta štrajk ne bo imel uspeha in se bodo morala povrniti štrajkujoči zopet na delo brez, da bi dosegli, kar zahtevajo.

Telovadno društvo »Sokol« v škeđu ima danes v sredo, ob 8. zvečer svoj 11. letni občni zbor v prostorih pevskega društva »Vele-sila«.

Burja, ki je v soboto, nedeljo in ponedeljek grozovito razsajala, je potihnila in prijetno je, kakor v poletnem času. Burja je povzročila mnogo škode, veliko se jih je ponesrečilo, saj je metala vsevprek, ljudi in konje po tleh, opeko s streh, lomila drevje, rušila zidove itd.

Knjižnica Nar. soc. mladinske organizacije se nahaja v tajniških prostorih, Carbola Zg. 11. Obenem naznanjamo, da je določena članarina za redne člane na 20 v na mesec. Kdor se želi vpisati, naj se oglasi v tajništvo od 7.—8. zvečer.

Defomorilka.

(Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.)

Marija Žičkar je doma iz Anž na Štajerskem in je dekla po poklicu. Službovala je delj časa že pri raznih gospodarjih na Kranjskem, kakor na pr. v Lescah na Gorenjskem, v Poljčah in dvakrat v Kranju pri gospe Kranj, trgovčevi soprogi. Kar se tiče njenega življenja, moramo že naprej povedati, da je bila že enkrat obtožena zaradi detomora, da je bila za krivo spoznana in da je odsedela zato kazen treh in pol leta v Begunjah. Takrat je porodila namreč otroka in ga utopila v vodi. Vendar ta kazen Žičkarjevo ni spametovala. Kot ženska, ki je kaj rada spolno občevala z moškimi se je seznanila leta 1911., ko je služila v Lescah, s pismonošo Pretnarjem. Kot sad tega znanja je moral postati otrok, katerega pa se je Žičkarjeva grozno bala. Zato je sklenila, da bo napravila s svojim novorojenim otrokom isto, kakor s svojim prejšnjim. Sklenila je, da ga utopi.

Isti čas, ko se je bližal porod, je bila Žičkarjeva v Kranju pri gospe Kranj za kuharico. Gospa je Žičkarjevo večkrat vprašala, če je noseča in da naj ji odkrito pove. Žičkarjeva pa je čisto enostavno gospe razodela, da ni nič. Dobro.

Prišel pa je čas, ko Žičkarjeva ni mogla nič več skrivati svoje nosečnosti. Tedaj se je seveda morala udati in priznati, da bo kmalu postala mati. Čas poroda pa se je bližal čim dalje bolj. In prišel je dan 9. decembra p. l. Ker je Žičkarjeva že pred tem čutila, da bo kmalu postala mati, je sklenila čisto enostavno: »Utopila ga bom, da mi ne bo potem skrbeti zanj.« Zato pa je bilo treba priprav. In Žičkarjeva je par dni pred svojim porodom prinesla na podstrežje Krajčeve hiše škaf, v katerega je nalila vode.

Dne 9. decembra okrog dveh ponoči je Žičkarjeva začutila, da je prišel čas poroda. Šla je na podstrežje in je tam povila živega, zdravega otroka, moškega spola.

Tu pa se je pokazala neusmiljenost matere. Vzela je malega črvčka, nesla ga k škafu vode, potaknila ga vanj in čakala tako dolgo, da je otrok v vodi umrl po zadušeni. Nato ga je neusmiljena mati zavila v neko vrečo, nesla v neko drugo podstrežje in ga vtaknila pod takozvani »špirovec«. Tam ga je tudi pustila.

Kmalu pa je prišel zločin Žičkarjeve na dan. Gospa Kranjčeva je prišla kmalu po zločinu na podstrežje in je zagledala tam lužo krvi. »Odkod ta kri?« je pomislila. Tu se je spomnila, da je njena kuharica noseča in da je lahko mogoče, da je ta tu porodila. Sumljivo se ji je tudi zdelo, da je bila Žičkarjeva dne 9. decembra nenavadno blede. In ni se motila: zločin je prišel na dan. Orožnik, kateremu se je naznanilo, da je Žičkarjeva otroka porodila in da otroka ni nikjer, je našel na podstrežju pod »špirovcem« v vrečo z vitega, zmrglega fantička, ki je bil mrtev, kakor smo že povedali. Tako je prišel čeli zločin na dan. Orožništvo je Žičkarjevo aretiralo in izročilo sodišču. Včeraj je sedela obtoženka na zatožni klopi pred ljubljanskim porotnim sodiščem. Tu se je izgovarjala nenavadno čudno in tudi smešno. Ko jo je predsednik senata vprašal, kaj pove, kako se je zgodilo pri porodu, Žičkarjeva se je izgovarjala, da je otrok sam prišel do škafa in na nekak način utonil. Ta izgovor pa je bil jalev, kar bo vsak pameten človek sprevidel.

Porotnikom se je stavilo dvoje vprašanj: 1. Ali je obtoženka kriva detomora? 2. Ali je obtoženka izvršila detomor v zmedenosti? Na prv. vprašanje so porotniki odgovorili z 11 glasovi z da in z 1 glasom z ne; na drugo vprašanje s 3 glasovi z da, z 9 glasovi z ne. Nato

je sodišče obsodilo Marijo Žičkarjevo na sedem let težke ječe, poostrene vsakega četrta leta s postom in s trdim ležiščem in vsakega 9. decembra s temnico. Všeje se ji preiskovalni zapor od 14. decembra p. l. do danes. Predsednik senata: nadsvetnik Kavčnik; državni pravdnik: dr. Neuberger; zagovornik dr. Gosak.

Mož ubil ženo — ali demon alkohol.

(Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.)

Včeraj se je obravnaval pred ljubljanskim porotnim sodiščem zelo žalosten slučaj. Kot glavni krivec bi moral stati na zatožni klopi največji sovražnik človeštva — alkohol. Poleg tega bi se lahko uvaževal kot nič manjši vzrok žalostnega slučaja: izredno slabe družinske razmere, ki pa so imele seveda svoje korenine zopet v alkoholu. Toliko in toliko se je že pisalo o tem škodljivcu človeške družbe, a dannadan se pojavljajo slučaj, ki kažejo, kako malo se ljudje protivijo temu svojemu glav. sovražniku. Nastopni, žalostni slučaj kaže, kam privede človeka oni laži-prijatelj.

Na zatožni klopi sedi 43letni posestnik Jakob Polenšek iz Drenovca pri Medvodah. Slaboten človek, potr in nadležen, Obtožen je uboja.

Jakob Polenšek je imel ženo in je živel z njo v zakonu že osem let. V sedanjo svojo hišo se je priženil in prinesel — ker je bil prej priden človek in delavec — doto, ki sicer ni bila velika, ki pa je precej zalegala, da bi se lahko uredilo domače življenje in bi se naselila v novi Polenškovi dom mlada sreča. Ta se je sicer res naselila, toda kmalu je zapustila Polenškovo hišo. To se je zgodilo tako-le:

Jakob Polenšek je kahal doma žganje in ga potem prodajal. S to trgovino se peča, kakor je znano, skoro večina prebivalcev v hribih pri Sveti Katarini. Polenšek je torej kahal žganje, prodajal ga, toda pil ga je le malokrat. Njegova žena Neža pa je bila nekaj čisto drugega. Tuptam je skrajala pokusa žganje, katero je kahal njen mož. In glejte, česar se je mož lahko zdržal, se ni mogla zdržati ženska: pitja žganja namreč. Polenškova žena se je počasi tako privadila žganja, da ji je postalo njena vsakdanja potreba. Razume se, da je bila vsled neprestanega pitja te nesrečne pijače pijana. Napila se je skoro vsaki dan — včasih ni bila trezna kar celi teden. In če povemo, da je ta žena imela tri nedorasle otroke, za katere je morala skrbeti, in da se za te seveda vsled pijanosti ni dosti brigala in jih zanemarjala, potem lahko vemo, kaka sreča je vladala v Polenškovi hiši. Mož ji je večkrat prijazno prigovarjal, naj pusti žganje. Toda žena ga ni veliko poslušala in se je čimdalje bolj pogrezala v propast. Mož je bil vsled tega ves obupan in nihče se ne bo čudil, če je Polenšek večkrat zgrabil za steklenico, v kateri je bilo žganje. Ker pa Polenšek ni mogel kot slaboten človek prenesti veliko te najžalostnejše pijače na svetu, ni postal pijanec. Skušal je še vedno spreobrniti svojo ženo, toda zaman.

Poleg alkohola je imela Polenškova žena še drugo slabost. Imela je sicer svojega moža, toda ta ji ni zadostoval. Ako smo objektivni in če dobro poiščemo krivca, da je Polenškova žena začela namreč hoditi z drugimi, ga bomo čisto lahko našli zopet v alkoholu. Alkohol je uničil družinsko srečo v Polenškovi hiši. Gospodinja, ki bi morala podpirati tri ogle hiše, ni izpolnjeval tega. Zanemarjala je gospodinjstvo, brigala se ni za svoje tri male otročiče in svojega moža je naravnost sovražila in ga večkrat zmerjala z najgršimi priimki. In vsled tega je Polenšek trpel, v njem pa se je poleg tega zbirala tudi jeza.

Dne 10. novembra p. l. se je Neža Polenšek zopet napila kakor ponavadi. Kadar je bila Neža pijana, se ni popolnoma nič brigala za gospodinjstvo. Tako je bilo tudi oni dan. Namesto da bi skuhala družini kosilo, se je Neža rajši napila žganja. Jakob Polenšek, njen mož, je prošil za božjo voljo, naj vendar kaj skuha. Neža ni hotela. Takrat je zavrela v Polenšku jezo. Zagrabil je burkijo in ker je bil tudi nekoliko pijan, je začel z njo pretepiti ženo po vsem životu, kamor je ravno padlo. Tepel je z močjo, tako da so se burkije zlomile. Nato je Polenšek prijel neki zlomljen cepec in je mlatil po svoji ženi toliko časa, da se je ta zgrudila na tla. Neža Polenškova je vsled podkožnih krvavitev umrla. Mož je ubil svojo ženo ...

Porotnikom se je stavilo vprašanje, ali je Jakob Polenšek kriv hudodelstva uboja. Porotniki so na

to vprašanje enoglasno odgovorili, da ne. Nato je predsednik senata proglasil oprostilno razsodbo. Senat: Nadsvetnik Kavčnik, votanta svetnika: Persche in Milčinski, državni pravdnik: dr. Neuberger, zagovornik dr. Frlan.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

MINISTRSKI PREDSEDNIK O MEDNARODNEM POLOŽAJU.

Dunaj, 25. februarja. Češkonemška skupina poslaniške zbornice je odposlala danes k ministrskemu predsedniku grofu Stürgihu deputacijo, ki je obljubila nevarne vplive negotovega mednarodnega položaja na gospodarske razmere na Češkem. Tej deputaciji se je pridružila tudi deputacija Reichenberske trgovske zbornice, ki je popisala vplive napetega mednarodnega položaja posebno v nemškem delu češkega kraljestva. Mnogo podjetij se je moralo ustaviti; nezaposlenost raste od dne do dne. Zato bi bilo po nazoru deputacije zelo koristna in na mestu, da bi bila z autentičnega mesta dana izjava, ki bi po resnici objasnila mednarodni položaj. Grof Stürgih je na to odgovoril, da je utemeljeno upanje, da v najkrajšem času nevarna napetost prejenja. Tudi se silijo, da se je pričelo celo na meji z delom, ki znači na skorajšnjo demobilizacijo.

(Demobilizacijo je grof Stürgih obetal češkim poslancem tudi za božične praznike in novo leto!)

NOVI POVELJNIK MORNARICE.

Dunaj, 25. februarja. Cesar je poveljnika mornarice admiral Montecuccolija na njegovo lastno prošnjo vpokojil in mu pri tej priliki podelil veliki križ Stefanovega reda. Cesar je imenoval za poveljnika mornarice viceadmirala Antona Hausa.

BOLGARSKO - RUMUNSKI SPOR.

Bukarešt, 25. februarja. Diplomatični zastopniki velesil so podali noto velesil rumunski vladi, ki je po svojih zastopnikih podala velesilam memorandum, v katerem poda najmanjšo mero svojih zahtev. Kot se poroča, se bo spor obravnaval v Petrogradu, kjer bo konferenca poslanikov.

CESAR VILJEM IN DELCASSE.

Pariz, 25. februarja. Proti koncu borze se je naenkrat raznesla vest, da je cesar Viljem izrazil željo, da bi se francoski veleposlanik v Petrogradu, Delcasse na svojem potu v Pariz ustavil v Berlinu.

AVSTRIJSKO - RUSKA POGAJANJA.

Berlin, 25. februarja. Pogajanja med Avstrijo in Rusijo so dospela že skoro k koncu, gre se le še za Djakovo. Sodi se, da se sporazum glede albanskih cja doseže še pred poslaniško konferenco, ki se ima pričeti zopet v četrtek v Londonu. Ako se pa sporazuma do takrat ne doseže, se pa pusti to vprašanje za en čas nerešeno in se bo obravnavalo pozneje, ko se sporazum doseže. Rusija, ki je že voljna, da se Skader prizna avtonomni Albaniji (?) ni tako popustljiva glede Djakova.

(Ta-le vest bo pa najbrže brez podlage — kajti čez dan došla poročila od istotam pravijo, da se Rusija glede Skadra še ni definitivno izrekla, oz. da je vest, kot bi bila Rusija Skader pripoznala za Albanijo, sploh izmišljena — te vesti tedaj ugovarjajo. Po izjavi Nikole v »Tempsu« pa tudi sicer ni verjetno, da bi mogla Rusija zavzeti takšno stališče.)

STRAHOVIT MRIZ PRED DRINOPOLJEM.

Praga, 25. februarja. »Narodni Listy« prinašajo poročilo, da je vsled strahovitega mriza mnogo voljakov pred Drinopoljem zmrazilo.

ALBANSKO VPRAŠANJE IN LONDONSKA KONFERENCA.

Dunaj, 25. februarja. »W. Allg. Ztg.« prinaša iz Londona vest, da se tam v dobro poučenih krogih dvomi, da bi se na prihodnji poslaniški konferenci v četrtek obravnavalo albansko vprašanje, ker so še vedno difference med Avstrijo in Rusijo.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

G. F. V. R. Odpri pisma, izjave in poslana se ne priobčujejo brezplačno. — G. V. M. Vse v redn.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glavovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Več vozov gnoja se prodaja Gajeva ulica št. 2. 107—2

Damsko kolo s prostim tekem se kupi. Ponudbe pod »Kolo« na »Prvo anončno pisarno«. 116—2.

Gospodična išče stanovanje s celo oskrbo s 1. marcem. Plača K 50. mesečno. Ponudbe pod »Prodajalka na »Prvo anončno pisarno«. 113—3

Kupim hišo z dvema stanovanjema in nekoliko vrta na severni strani Ljubljane, Šiška, Zelena jama itd. Ponudbe pod šifro »Denar« na »Prvo anončno pisarno«. 114—1

Zahvala.

Za srčno sočutje med težko boleznijo mojega ljubega moža in za mnoge dokaze odkritega sočutja, ki so mi došli povodom smrti mojega dobrega soproga, dalje za lepe darovane vence in za časteče spremstvo na poslednje počivališče izrekam vsem najpričnejšo zahvalo.

Ljubljana, 25. februarja 1913

Marija Globočnik.

Za obleko po meri

dobite edino nadomestilo

„v Angleškem skladišču oblek“

kjer so ravnokar dospeli najmodernejši kostumi, paletoji, bluže in krila za dame in deklice kakor tudi obleke, raglani in klubuki za gospode in dečke v vseh barvah in kakovostih.

Vsakdo si lahko ogleda blago.

Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Tovarniška znamka „I K O“

Cenik zastoj in poštine prosto.

Ustanovljeno leta 1900.

Odlikovana

Paris 1900. London 1905.

Slavn. občinstvu v mestu in na deželi vljudo priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobnih vencev in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako, da si vsakdo lahko izbere.

Fr. Iglič :: Ljubljana ::

Mestni trg 11-12.

Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.

Gostilna

se radi preselitve odda takoj v najem. Ravnotam se prodaja električni godbeni avtomat in hišna oprava.

Naslov pove »Prva anončna pisarna« v Ljubljani. 112

ŠPIRIT

Iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veležganjarna

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Teodor Kunc

Prešernova ulica št. 5, I. nadstropje.

Damski modni salon

za angleška in francoska
.. dela se priporoča. ..

FR. P. ZAJEC

Ljubljana, Stari trg št. 9

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblatveno koncesionirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Dalnogled, topolome, in zra omere vseh vist. Očala, čipalniki natančno po zdravniškem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštine prosto.

